

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Győri Ítélőtábla a dr. Mórítz Balázs ügyvéd által képviselt **felperesnek** az OITH Módszertani és Jogi Képviseleti Főosztály által képviselt I.r., a dr. Dely Levente jogtanácsos által képviselt II.r., az OITH Módszertani és Jogi Képviseleti Főosztály által képviselt III.r. **alperesek** ellen bírósági jogkörben okozott kártérítés iránti perében a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2008. január 27. napján meghozott P.21.131/2005/82. számú ítélete ellen I.r. alperes által 85. és 87.sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

Az ítélőtábla a megyei bíróság ítéletét helybenhagyja.

Köteles a felperes megfizetni a II.r. alperesnek 15 napon belül 5.000,- (Ötezer) forint másodfokú perköltséget.

Köteles a felperes megfizetni az állam javára az illetékügyben eljáró hatóság felhívására és számlájára 66.750,- (Hatvanhatezer-hétszázötven) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

A további feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A megyei bíróság az ítéletében kötelezte az I.r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 362.294,- forintot és ezen összeg után 2001. október 3-tól a kifizetésig számított kamatokat.

Ezt meghaladóan a keresetet elutasítva kötelezte a felperest a II-III.r. alperesnek fejenként 15 napon belül 20.000,- forint perköltség, az államnak felhívásra 44.960,- forint feljegyzett illeték megfizetésére azzal, hogy a fennmaradó 21.740,- forint feljegyzett illetéket az állam viseli.

Ítéletének indokolásában rögzítette, miszerint a perben nem volt vitás, hogy a felperest 2001. szeptember 30-án olyan elfogatóparancs alapján fogták el és vitték a II.r. alperesi intézetbe, amelyet vissza kellett volna vonni a 2001. május 15-i felmentő ítéletet követően.

Az sem volt vitás, hogy a felperesi kereset jogalapja a Ptk.349.§.(2) bekezdése szerinti bírósági jogkörben okozott kár. A bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy a Ptk.339.§.(1) bekezdése szerinti általános kártérítési feltételek (jogellenesség, kár bekövetkezte, a kettő közti okozati összefüggés és a felróhatóság) fennállnak-e.

Rögzítette, hogy a 2001. május 15-én hatályos Be. -1993.évi I.törvény a büntető eljárásról - 291.§.(3) bekezdése szerint felülvizsgálati eljárásban a Legfelsőbb Bíróság is hozhat a törvénynek megfelelő határozatot, ha a terhelt felmentésének van helye. A 291.§.(4) bekezdése értelmében „ha a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ügydöntő határozatot hatályon kívül helyezi és a terhelt fogva van, a fogvatartás kérdésében határoz”. Egyébként a felülvizsgálati eljárásban a másodfokú eljárás szabályait kell alkalmazni. A Be.291/A.§.(1) bekezdése értelmében a Legfelsőbb Bíróság az iratokat határozatának kiadmányaival és az ülésről készült jegyzőkönyvvel visszaküldi az elsőfokú bíróságnak, amely gondoskodik a határozat kézbesítésétől.

A 2001. május 15-én hatályos 107/1979.(IK.8.) IM. utasítás a büntetőügyekben hozott határozatok végrehajtása során a bíróságra háruló feladatokról az alábbiak szerint rendelkezik:

1.§.: „Az a bíróság, amelynek eljárásában büntetés, intézkedés, rendbíróság vagy szabálysértés miatt alkalmazott jogkövetkezmény illetve bűnügyi költség válik végrehajthatóvá - a külön rendelkezésekben megállapított kivételekkel - gondoskodik a határozat végrehajtásáról.”

4.§. (1) bekezdés: „Határozatáról a Legfelsőbb Bíróság is ezen utasítás szerint állít ki értesítést; egyebekben a határozat végrehajtásáról az a bíróság gondoskodik, amely az ügyben első fokon eljár, vagy amelynek első fokon egyébként el kellett volna járnia (Be.26.§.(2) bekezdés).”

9.§.: „Ennek az utasításnak a rendelkezéseit a perújítás és a törvényességi óvás folytán és a Be.28.fejezetében szabályozott különleges eljárásokban hozott határozatok végrehajtásánál is alkalmazni kell.”

A Legfelsőbb Bíróság irataiból a megyei bíróság megállapíthatónak látta, hogy a Legfelsőbb Bíróságnak tudomása volt arról, hogy a felperes nem vonult be a kiszabott büntetés letöltésére (Bfv.III.2655/2000/4.számú kitűző végzéshez írt feljegyzés). Így a felmentő ítéletnek nem kellett rendelkezni a fogvatartás kérdéséről. A Legfelsőbb Bíróság a BM. Nyilvántartó részére megküldött szöveges értesítón kívül - amelynek elküldését az iratborítón szereplő feljegyzés is igazolja - egyéb értesítést nem állított ki.

A fentiekből azt a következtetést vonta le a megyei bíróság, hogy az ügyben eljáró elsőfokú bíróságnak (a Pásztói Városi Bíróságnak) kellett volna a felmentő ítélet kézbesítése után azt a BV-Csoportnak is megküldeni.

Bár az elsőfokú bíróság a Legfelsőbb Bíróság ítéletét az előírt érdekelteknek kézbesítette - az átvételek 2001.június hóban megtörténtek - a I.rendű alperes neve BV-Csoportjával a felmentés tényét nem közölték.

A III.rendű alperes neve BV-Csoportja ezért innen sem kapott arról semmiféle értesítést, hogy az elfogatóparancs fenntartása indokolatlan. Csak a felperes elfogása után lett a BV-Csoport számára is ismertté a mulasztás. Így a bíróság a jogalap, a kár bekövetkezte, illetve az okozati összefüggés körében az I.r. alperes kárfelelősségét megállapíthatónak találta (Ptk.349.§.(3) bekezdés).

A kárösszegre nézve a bíróság a vagyoni kárt a felperes által igényelt 112.294,- forintban határozta meg, amely áll egyrészt 70.000,- forint taxiszámla (Budapest-Hegyeshalom úton, amikor a felperes autóját és kutyáját vissza kellett vinni), másrészt a kutyatartásra három napon át 30 euro (257,- forintos árfolyamon) 23.103,- forint, harmadrészt útiköltség Budapest-Hegyeshalom, illetve Győr-Budapest útvonalon 360 + 250 km-re 13 liter/100 km-es benzinfogyasztással (242,- forint/liter benzinárral) 19.190,- forint.

A kárösszeget a csatolt számla és "A" tanúvallomása igazolta.

A nem vagyoni kár összegét a bíróság 250.000,- forintban állapította meg. Az állandó bírói gyakorlat szerint a jogellenes szabadságelvonás önmagában megalapozza a nem vagyoni kárpótlás iránti igényt, emelte ki a megyei bíróság (BH:2002.186.).

Rögzítette, hogy a felperes ugyan viszonylag rövid ideig - 2000.szeptember 30-tól október 2-ig - volt szabadságában korlátozva, elfogásának körülményei lelkiileg nyilvánvalóan megviselték. Korábban is kezelés alatt állt pszichés panaszokkal, amelyeket a történetek fokoztak, állapota rosszabbodott.

E körben a megyei bíróság a felperes kezelőorvosának keresetlevélhez csatolt nyilatkozatát és az eset körülményeit mérlegelve határozta meg az elszenvedett sérelem kompenzálására szükséges összeget.

A II.r. alperessel szemben a bíróság a keresetet nem találta alaposnak.

A megyei bíróság álláspontja szerint a II.r. alperes jogellenessége a befogadás vonatkozásában nem áll fenn: az elfogatóparancs felülbírálatára nem volt jogosult. A felperes befogadása a szabályok szerint történt, rövid ott tartózkodása alatt pedig nem tudta bizonyítani, hogy vele szemben az alperesi alkalmazottak emberi méltóságát sértő, megalázó módon bántak volna. Ezen felperesi előadást a meghallgatott tanúk - "B", "C" - vallomása nem támasztotta alá. A fogvatartás tényein alapuló kárigénye elbírálást nyert, ezt meghaladó tényállást, kárt és a II.r. alperesi magatartáson alapuló okozati összefüggést a felperes nem igazolt.

A megyei bíróság álláspontja szerint a III.r. alperes vonatkozásában is alaptalan a kereset, mert nem állapítható meg a jogellenesség, a kár, illetve az okozati összefüggés. A felperessel szembeni elfogatóparancs kibocsátása a 115/1973.(IK.11.) IM. utasítás 1.§. és 4.§.(1) bekezdésének mindenben megfelel. Ezen utasítás 6.§.(1) bekezdése értelmében az elfogatóparancsot azonnal vissza kell vonni, ha a terhelt büntethetősége megszűnt. Amint a II.r. alperes - ügyészi közlés alapján - tudomást szerzett a felperes jogellenes fogvatartásáról, az elfogatóparancsot azonnal visszavonta 2000. szeptember 30-án. Ily módon jogellenesség hiányában nem állítható meg a III.r. alperes kárfelelőssége.

Kiemelte e körben a megyei bíróság azt is, hogy további vizsgálatra azért sem volt szükség, mert a felperes az I. és III.r. alperes vagylagos marasztalását kérte.

A felperest a bíróság 2007. december 5-i tárgyalási jegyzőkönyvben 8 napos határidővel a Pp.141.§.(6) bekezdésére történt figyelmeztetés mellett felhívta végleges nyilatkozatának és bizonyítási indítványának megtételére. A felperes 2008. január 25-én kelt 81.sorszámú beadványában indítványozta kezelőorvosa tanúkénti meghallgatását, amely bizonyítási indítványt a bíróság a 82.sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben elutasított. A felperesi indítvány - megfelelő indok nélkül - jóval a kitűzött határidő után került előterjesztésre.

A felperes külföldi tartózkodása a késedelmet nem menti, s korábban is módja lett volna a tanúmeghallgatást indítványozni. A per befejezését jelentősen késleltetné a tanú megkeresett bíróság útján történő meghallgatása.

Az ítélet elleni fellebbezésében a felperes annak megváltoztatását, módosított keresetének történő teljes helyt adást kért azzal, hogy kötelezze az I. és II.r. felpereseket 912.294,- forint megfizetésére - amely összegből 800.000,- forint nem vagyoni kár, míg 112.294,- forint vagyoni kár - valamint a II.r. felperest 200.000,- forint nem vagyoni kár megfizetésére.

Megismételve az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatait előadta, hogy amennyiben a terhelt büntethetősége, vagy a büntetés végrehajthatósága megszűnt, az elfogatóparancs kibocsátója köteles intézkedni.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítéletében helyesen állapította meg, hogy az alapügyben eljáró elsőfokú bíróságnak volt a kötelessége a felmentő ítéletről tájékoztatni az elfogatóparancsot kibocsátó III.rendű alperes BV-Csoportját, azonban ezt elmulasztotta, így a III.rendű alperes BV-Csoportja az elfogatóparancs visszavonása felől intézkedni nem tudott. Ebből következően alaptalan az az I.r. alperesi védekezés, miszerint joggal bízhatott volna abban, hogy a Legfelsőbb Bíróság a szükséges értesítéseket megküldte. A Legfelsőbb Bíróságnak arról volt tudomása, hogy a felperes szabadlábon van, így az értesítés kiadási kötelezettség sem terhelte.

A történtek a felperes egészségi állapotába jelentős romlást eredményeztek, amelynek folytán poszttraumás stressz-betegsége alakult ki, újabb kezelésre szorult.

Az I. és III.r. alperesek magatartásukkal összefüggésben felperes emberi méltósághoz való alkotmányos alapjoga is súlyosan sérült, a felperest köztörvényes bűnözőként kezelték, rabruhába öltöztették. Egy nyilvánvalóan ártatlan ember bűnözőként kezelése súlyos pszichés sérüléseket okozhat, amelynek kialakulásához a rabruha viselésének kötelezővé tétele nagy mértékben hozzájárul, mint ahogy a börtönkörülmények is általában.

Ezen lelki károsodások a felperesnél is jelentkeztek, a történtek után még hosszú ideig kezelés alatt állt.

Mindez alperesek mulasztásának tudható be, I.r. alperesnél az értesítés III.r. alperes részére történő megküldésének elmulasztásával, II.r. alperesnél a felperesnél lévő felmentő ítélet hitelessége késedelmes megállapításával, III.r.

alperesnél pedig az, hogy az elfogató parancs kibocsátásával járult hozzá a felperes egészségi állapotának romlásához.

Az I.r. alperes fellebbezése szintén az ítélet részbeni megváltoztatására, a kereset teljes elutasítására irányult. Másodlagosan a felperes javára megítélt vagyoni és nem vagyoni kár mérséklését, a nem vagyoni kár esetében a kamatfizetési kötelezettség mellőzését kérte.

Álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság, mikor az I.r. alperes eljárását olyan jogsértésnek minősítette, amely megalapozza az I.r. alperes kártérítési kötelezettségét.

Szintén megismételve az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatait előadta, hogy a büntetőügyben az első fokon eljáró bíróság eleget tett az akkor hatályos Be.291/A.§.(1) bekezdésében írt kötelezettségének és kézbesítette a Legfelsőbb Bíróság felmentő ítéletét a felperes jogi képviselőjének.

Nem vitatta, hogy a büntetőügyben eljáró elsőfokú bíróság az I.r. alperes bv-csoportjának nem küldte meg a felmentő ítéletet, ezt azonban azért tette, mert a 107/1979.(IK.8.) IM. utasítás 4.§.(1) bekezdése szerint „határozatáról a Legfelsőbb Bíróság is ezen utasítás szerint állít ki értesítést”, így joggal bízott abban, hogy a felmentésről a Legfelsőbb Bíróság a szükséges értesítéseket megküldte. Az idézett mondat második fele nem az értesítés kiállításáról, hanem az egyéb intézkedések megtételéről szól, amelyekre valóban az első fokon eljáró bíróság köteles, de a szükséges értesítések kiállítása a Legfelsőbb Bíróságnak is feladata.

Amennyiben az ítélőtábla a fentieket nem osztaná, úgy álláspontja szerint nem követett el az I.r. alperes mulasztást, de ha azt tette volna, ez akkor sem eredményezte volna önmagában a felperes elfogását és szabadságának korlátozását. A bíróság eljárása legfeljebb gondatlan volt. A felperes elfogására azért kerülhetett sor, mert a felperes minden szükséges intézkedést, bejelentést elmulasztott, nem úgy járt el, ahogy az általában elvárható. A károsult, jelen esetben a felperes oldalán jelentkezik nem csak a saját, hanem jogi képviselőjének közrehatása is a kár bekövetkeztében. Kérte, hogy az ítélőtábla értékelje a felperesi közrehatást és abból eredően mellőzze az I.r. alperes kártérítésre kötelezését.

Eltúlzottnak tartotta a felperesnek megítélt vagyoni és nem vagyoni kár összegét is.

Álláspontja szerint a vagyoni kár körében 2001-es árakon életszerűtlen a taxiköltség összege, ma ugyancsak a hivatkozott taxiscég megközelítőleg 50-60.000,- forint közötti összeget számolna fel. Ez hét évvel ezelőtt nyilvánvalóan kevesebb volt, csak a benzin árában literenként 60,- forintos a különbség. 50.000,- forintot tartott indokoltnak ezen a címen érvényesíthetőnek. Útiköltségként csupán a Hegyeshalom-Budapest útvonal költsége jelentkezik kétszer, a Győr-Budapest útvonal csak egy irányban jelentkezett többletként.

Vitatta a 13 literes fogyasztás 100 km-re vetített költségét is. E tételt illetően legfeljebb 15.000,- forintot látott megállapíthatónak.

Álláspontja szerint túlzott a kutyatartásra fordított összeg is, de e körben elfogadta a tanú vallomását. Így a vagyoni kár köztudomású - külön bizonyítást nem igénylő - tételek alapján is legfeljebb 88.100,- forintot tenne ki.

A nem vagyoni kár vonatkozásában kifejtette, hogy a felperes két éjszakát és kb. két napot töltött szabadságától megfosztva. Ez hosszabb időtartamúnak semmiképpen nem nevezhető. A felperes munkakörét, munkahelyét nem érintette a korlátozás, hivatalos adóügyeit így később kellett intéznie, ami okozhatott némi problémát, de ezzel összefüggésben vagyoni kára remélhetőleg nem keletkezett. Önmagában a kártérítés alapjául a személyi szabadság korlátozása maradhat, amely jelen esetben pszichikai értelemben visszaesést eredményezhetett a felperesnél, ennek kiküszöbölésére a megítélt összeg eltúlzott. Ezt 100.000,- forintban kérte megállapítani mai értéken így kérte a kamat mellőzését.

A II.r. alperesnek a felperes fellebbezése vonatkozásában tett ellenkérelme az ítélet helybenhagyására irányult.

Előadta, hogy az a hivatkozás, hogy a II.r. alperes elvette a felperestől a gyógyszereit, nem önkényes eljárás, hanem a II.r. alperes törvényi kötelezettsége, e körben hivatkozott a fogvatartottak egészségügyi ellátásáról szóló 5/1988. (III.6.) IM.rendelet 37.§. (2) bekezdésére, melynek alapján a beteg csak a bv-orvos írásos engedélye alapján tarthat magánál gyógyszert. A hivatali időn túli befogadás alkalmával ily módon a fogvatartott felperestől a gyógyszerek elvétele jogszabályszerű volt, a befogadása is és őt olyan szabályok szerint tartották fogva, amelyek mindenkire kötelezőek. A fellebbviteli tárgyaláson készkiadásként útiköltség megtérítésekképp oda-vissza utazásra 5.000,- forint készkiadás megtérítésére tartott igényt.

A III.r. alperesnek a felperes fellebbezésével szembeni ellenkérelme szintén az ítélet helybenhagyására irányult, álláspontja szerint a III.r. alperessel szemben előterjesztett igény körében az ítélet indokai helytállóak, teljes körűek.

Kiemelte, hogy a felperes a fellebbezésében azt adta elő, hogy az általa elszenvedett kár bekövetkeztéhez a III.r. alperes „az elfogatóparancs kibocsátásával járult hozzá”. Ezzel szemben helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az elfogatóparancs kibocsátásának a feltételei hiánytalanul fennállottak és annak visszavonásával kapcsolatban sem terheli mulasztás vagy késedelem a III.r. alperest.

Az I.r. alperes fellebbezésével szembeni felperesi fellebbezési ellenkérelem az I.r.alperes által támadott ítéleti rendelkezések szinténi helybenhagyására irányultak.

E körben előadta, hogy sem a felperest, sem a jogi képviselőjét nem terhelheti semmilyen felelősség a tekintetben, hogy az I.r. alperes elmulasztotta értesíteni az elfogatóparancsot kiállító III.rendű alperest afelől, hogy a felperest a Legfelsőbb Bíróság minden vádpont alól felmentette. Ugyanis a felperes elfogására ezért került sor és nem azért, mert ő - a Legfelsőbb Bíróság tudtával - nem kezdte volna meg büntetésének letöltését.

Vagyon kárait a felperes számlával, illetőleg tanúvallomással igazolta.

A fellebbezések nem alaposak.

Az ítélet tábla álláspontja szerint a megyei bíróság a perben a szükséges és egyben elégséges - a felajánlott - körben a bizonyítási eljárást lefolytatta, az ott beszerezett bizonyítékokat a Pp.206.§-ának megfelelően helyesen, okszerűen, összességükben értékelve helyes tényállást állapított meg, az abból levont jogi következtetésével és indokolásával is az ítélet tábla teljes körűen egyetért.

Okszerűen állapította meg a megyei bíróság azt, hogy a felperessel szembeni szabadságelvonásra az I.r. alperesi jogellenes magatartással okozati összefüggésben került sor, mint ahogy azt is alappal állapította meg, hogy a Legfelsőbb Bíróság felmentő ítéletének nem kellett rendelkeznie a fogvatartás kérdéséről, hisz a terhelt nem volt fogva, a Legfelsőbb Bíróságnak a BM Nyilvántartó részére megküldött szöveges értesítőn kívül egyéb értesítést nem kellett kiállítania.

E körben nem menti az I.r. alperes felelősségét az, hogy az elsőfokú bíróság a Legfelsőbb Bíróság ítéletét adott esetben a felperesnek is kézbesítette.

A jogellenes magatartás megítélése szempontjából annak van jelentősége, hogy az elsőfokú bíróság a I.rendű alperes BV-Csoportjával a felmentés tényét nem közölte, ezért a III.rendű alperes BV-Csoportja innét sem kaphatott semmiféle értesítést arról, hogy az elfogatóparancs fenntartása indokolatlan - és ez egyben kizárja a III.r. alperes mulasztásban megnyilvánuló jogellenes magatartásának lehetőségét is.

Egyetért az ítélőtábla a megyei bíróságnak azon álláspontjával, hogy a II.r. alperes terhére sem állapítható meg semmilyen jogellenes magatartás, sem a befogadással, sem a gyógyszerek elvételével, sem a fogvatartás körülményeivel kapcsolatosan.

A vagyoni károk összegeit a megyei bíróság a tanúvallomásra, illetve a taxiszámlára alapítva állapította meg, okszerűen fogadva el az utazási költséget is.

Az ítélőtábla álláspontja szerint a megyei bíróság a nem vagyoni kárpótlás összegének meghatározásánál helyesen értékelte a fogvatartás idejét, annak körülményeit és általánosságban - de speciálisan a felperesre vonatkoztathatóan is - annak az emberi pszichére gyakorolt hatását. Helyes a kár bekövetkeztekori értékviszonyoknak megfelelően megállapított kárösszeg is, amely után okszerűen kötelezte az I.r. alperest a Ptk.301.§-a szerinti kamat megfizetésére.

Mindezekre figyelemmel az ítélőtábla a megyei bíróság ítéletét a Pp.253.§.(2) bekezdése értelmében helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperes a Pp.78.§. (1) bekezdése alapján köteles a fellebbezési eljárásban pernyertes II.r. alperes 5.000,- forint utazási készkiadásból álló perköltsége, valamint az eredménytelen fellebbezése folytán feljegyzett 66.750,- forint eljárási illeték megfizetésére azzal, hogy a szintén eredménytelenül fellebbező I.r. alperes személyes illetékmentessége folytán az I.r. alperes fellebbezése következtében feljegyzett eljárási illetéket az állam viseli (Pp.78.§.(1) bekezdés, 6/1986. (VI.26.)IM. számú rendelet 13. §. (1) és (2) bekezdés).

Győr, 2009.évi április hó 30. napján

Dr. Ábrahám Éva sk. . Lezsák József sk.

Dr. Vass Mária sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró